

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie zażalenia **por. rez. K. C. (C.)**,
na postanowienie prokuratora delegowanego do Prokuratury Okręgowej w K. –
Wydział do Spraw Wojskowych z dnia 16 grudnia 2020 r.,
o odmowie wszczęcia śledztwa, sygn. PO VIII Ds. (...),
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2021 r.,
wniosku sędziego Wojskowego Sądu Okręgowego w P.
sędziego płk W. W. o wyłączenie
od rozpoznania sprawy o sygn. Kp (...) i przekazanie sprawy do rozpoznania
innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 42 § 2 i 4 k.p.k. i art. 43 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

- 1. wyłączyć sędziego Wojskowego Sądu Okręgowego w P. płk. W. W. od udziału w sprawie Wojskowego Sądu Okręgowego w P. , sygn. Kp (...);**
- 2. przekazać sprawę prowadzoną obecnie w Wojskowym Sądzie Okręgowym w P. pod sygn. Kp (...) do rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. – jako sądowi równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2020 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w K. – Wydział do Spraw Wojskowych odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień przez

prokuratorów z Działów do spraw Wojskowych w G. i W. oraz sędziów z Wojskowych Sądów Garnizonowych z G. i ., w latach 2016 – 2019, poprzez wydawanie przez prokuratorów postanowień o odmowie wszczęcia bądź umorzeniu spraw z zawiadomienia K. C. oraz utrzymywanie ich w mocy przez sędziów sądów wojskowych, czym działano na szkodę interesu prywatnego K. C. jako pokrzywdzonego, tj. o czyny z art. 231 § 1 k.k. – na podstawie art. 305 § 1 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego.

Na powyższe postanowienie zażalenie w dniu 22 grudnia 2020 r. wniósł K. C., które zostało przez niego uzupełnione pismem z dnia 26 stycznia 2021 r.

Sprawa trafiła do rozpoznania przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P., a zarejestrowano ją pod sygn. Kp (...). Postanowieniem z dnia 16 lutego 2021 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w P. pozostawił zaskarżone przez K. C. zażalenie bez rozpoznania.

W wyniku wniesionego przez K. C. zażalenia na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 16 lutego 2021 r., Wojskowy Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2021 r. (sygn. Kz (...)) uchylił zaskarżone postanowienie.

Następnie sprawa została zarejestrowana pod sygn. Kp (...), a w wyniku losowego przydziału spraw trafiła do referatu sędziego płk P. K., który w dniu 12 kwietnia 2021 r. złożył wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie. Wniosek sędziego został uwzględniony, a sprawa trafiła do ponownego losowania. W wyniku kolejnych losowań, sprawa trafiała do referatów poszczególnych sędziów, a każdy z nich składał analogiczny wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie. Ostatecznie w wyniku losowania sprawa trafiła do rozpoznania przez sędziego płk W. W. (Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w P.), który pismem z dnia 25 czerwca 2021 r. wniósł – na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. o wyłączenie go od rozpoznania sprawy.

Zarządzeniem z dnia 25 czerwca 2021 r. Prezes Wojskowego Sądu Okręgowego w P. przekazał powyższy wniosek do rozpoznania przez Izbę Karną Sądu Najwyższego wnosząc jednocześnie, by w razie uwzględnienia wniosku Sąd Najwyższy na podstawie art. 43 k.p.k. sprawę z zażalenia por. rez. K. C. na postanowienie prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. – Wydział do Spraw

Wojskowych z dnia 16 grudnia 2020 r. o odmowie wszczęcia śledztwa (sygn. Kp 6/21) przekazał innemu sądowi równorzędnemu – Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek SSO płka W. W. o wyłączenie od rozpoznania sprawy zasługuje na uwzględnienie. Przewidziany przez ustawodawcę mechanizm wyłączenia sędziego (art. 40 § 1 k.p.k.) ma na celu eliminację sytuacji w których rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy (także — przez sędziego właściwego, tj. sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy zgodnie z Systemem Losowego Przydziału Spraw, protokół losowania przeprowadzonego w dniu 22 czerwca 2021 r., *k. 140 akt, t. I*, sygn. Kp (...)) mogłoby — z uwagi na istnienie nieprzewidzianych przez ustawodawcę w sposób taksatywny (art. 40 § 1 k.p.k.) okoliczności wywołać — chociażby subiektywne tylko — wątpliwości w odbiorze zewnętrznym co do istnienia w danej sprawie warunków do jej bezstronnego rozpoznania. Trzeba przyznać rację autorowi wniosku, że w niniejszej sprawie okoliczności takie rzeczywiście zachodzą. Rzecz w tym bowiem, że por. rez. K. C., usiłuje zainicjować postępowanie karne i domaga się wszczęcia postępowania w sprawie dotyczącej przekroczenia uprawnień m. in. przez prokuratorów z Działów do Spraw Wojskowych w G. w latach 2016-2019 poprzez wydawanie przez prokuratorów postanowień o odmowie wszczęcia bądź umorzeniu spraw z zawiadomienia K. C., czym działano na szkodę interesu prywatnego K. C. jako pokrzywdzonego, tj. o czyny z art. 231 § 1 k.k. (postanowieniem prokuratora Prokuratury Okręgowej w K., Wydział do Spraw Wojskowych, z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. PO VIII Ds. (...)) odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa, postanowienie to obecnie jest przedmiotem zaskarżenia zażaleniem, które miałoby zostać rozpoznane przez autorka wniosku o wyłączenie). Jednym z tych postanowień o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego (które miały być przejawem przekroczenia uprawnień przez prokuratorów Działów do Spraw Wojskowych w G. w latach 2016-2019) jest postanowienie podoficera dochodzeniowo-śledczego Żandarmerii Wojskowej (zatwierdzone następnie przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w G.) z dnia 24 marca 2020 r., sygn. Wps-(....)

o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie z zawiadomienia por. rez. K. C. odnośnie poświadczenia nieprawdy w dniu 20 grudnia 2019 r. w G. w opinii służbowej dotyczącej por. rez. K. C. poprzez dokonanie w niej wpisu polegającego na nieprawdzie tj. odnotowania faktu o wniesieniu odwołania od opinii, które nie nastąpiło, przez ustalonego oficera starszego w stopniu majora z P. w G., tj. przestępstwa określonego w art. 271 § 1 k.k. Zażalenie na to postanowienie rozpoznawał w składzie jednoosobowym Wojskowy Sąd Okręgowy w P. (orzekał autor wniosku o wyłączenie) i — po przeprowadzeniu kontroli zażaleniowej — postanowieniem z dnia 5 listopada 2020 r. (sygn. Kp (...)) zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy (*k. 120-122 akt, t. I, sygn. PO VIII Ds. (...)*).

W takiej sytuacji rozpoznanie zażalenia na postanowienie Prokuratury Okręgowej w K. Wydział do Spraw Wojskowych w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa (zaskarżone postanowieniem z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. PO VIII Ds. (...)) na skutek zawiadomienia o popełnieniu przestępstw, złożonego przez płk. rez. K. C. w toku przesłuchania w dniu 21 lipca 2020 r. w Prokuraturze Okręgowej w G. nieuchronnie będzie się wiązać z koniecznością oceny i procesowego ustosunkowania się (choćby pośredniego) do kwestii, co do których Sędzia składający wniosek o wyłączenie od orzekania w sprawie odniósł się już uprzednio w postanowieniu Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. Kp (...), którym utrzymane zostało w mocy zaskarżone postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w G.– Działu do Spraw Wojskowych z dnia 24 marca 2020 r. o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie z zawiadomienia por. rez. K. C.. Wszak zawiadomienie o popełnieniu przestępstw, w efekcie którego odmówiono wszczęcia śledztwa co do czynów kwalifikowanych z art. 231 § 1 k.k. wobec braku znamion czynu zabronionego, wskazywało na to, że — zdaniem por. rez. K. C. — opisane przezeń w zawiadomieniu sytuacje świadczą cyt. „o skorumpowaniu prokuratorów wojskowych z W. i G.”, a ci ostatni działali zgodnie z nieformalnymi poleceniami „tuszowania” bądź „ukręcania” spraw. Na potrzeby postępowania, którego wynikiem było wydanie decyzji o odmowie wszczęcia śledztwa pozyskane zostały materiały sprawy Wps-(...), zaś w zażaleniu na postanowienie z dnia 16 grudnia 2020 r. jego autor twierdzi, że w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia postępowania prowadzone przez wojskowe organy (w

tym, także, postępowanie zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia, które zostało utrzymane w mocy postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. Kp (...), wydanym przez sąd z udziałem autora wniosku o wyłączenie) zostały tylko cyt.: „wymienione [...] bez żadnych weryfikacji tych postępowań i sprawdzenia w jak skandaliczny sposób one przebiegały [...] przedmiotem zaś mojego tu zawiadomienia i moich zeznań jest natomiast patologia i korupcja mająca miejsce przy rozpatrywaniu spraw zgłaszanych wojskowym organom w G. i W.” (*k. 5 akt, t. I*, sygn. Kp (...)).

W świetle powyższych okoliczności rozpoznanie sprawy zażalenia wniesionego przez por. rez. K. C. na postanowienie z dnia 16 grudnia 2020 r. o odmowie wszczęcia śledztwa przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P. w składzie — SSO płk W. W. mogłoby wywołać w zewnętrznym odbiorze uzasadnione wątpliwości co do bezstronności orzekającego sędziego, skoro postępowanie dotyczy przekroczenia uprawnień przez prokuratorów z Działów do Spraw Wojskowych w G. między innymi przez „tuszowanie” czy „ukręcanie” spraw, a jedną ze spraw, które były objęte badaniem w postępowaniu PO VIII Ds. (...) była właśnie sprawa zakończona wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia z dnia 24 marca 2020 r., które weryfikował w postępowaniu zażaleniowym jako sędzia autor wniosku o wyłączenie i — po przeprowadzeniu kontroli odwoławczej tego postanowienia — utrzymał je w mocy jako trafne i odpowiadające przepisom prawa. Sędzia składający wniosek o wyłączenie będzie musiał się siłą rzeczy odnosić do kwestii, co do której wcześniej się wypowiadał, a która obecnie jest przedmiotem nowego zawiadomienia o popełnieniu przestępstw, tym razem w pryzmacie przepisu art. 231 § 1 k.k. Dlatego też — uznając wniosek o wyłączenie za uzasadniony — należało SSO płka W. W. wyłączyć o udziału w sprawie z zażalenia na postanowienie prokuratora Prokuratury Okręgowej w K., Wydział do Spraw Wojskowych, z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. PO VIII Ds. (...) o odmowie wszczęcia śledztwa w związku z zawiadomieniem por. rez. K. C. o przekroczeniu uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez prokuratorów pionu wojskowego prokuratury oraz sędziów, m. in. prokuratorów Działów do Spraw Wojskowych w G..

Rozstrzygnięcie z pkt 1-go postanowienia determinowało konieczność wydania rozstrzygnięcia sprecyzowanego w pkt 2: wyłączeni od orzekania w sprawie SSO płka W. W. są obecnie wszyscy sędziowie Wojskowego Sądu Okręgowego w P., którzy aktualnie orzekają w ww. sądzie (sędzia płk P. W. orzeka w ramach delegacji stałej w Sądzie Okręgowym w W. i na mocy uchwały Kolegium Sądu Okręgowego w W. z dnia 10 kwietnia 2018 r. został zwolniony od orzekania w Wojskowym Sądzie Okręgowym w P.), co aktualizowało konieczność podjęcia decyzji w trybie przepisu art. 43 k.p.k. i przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W tym przypadku sądem tym jest drugi z ustanowionych i funkcjonujących w ramach ustroju sądownictwa wojskowego Rzeczypospolitej Polskiej wojskowy sąd okręgowy, tj. Wojskowy Sąd Okręgowy w W. (§ 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie określenia siedzib i obszarów właściwości sądów wojskowych, Dz. U. z 2014, poz. 662).